

■ ■ ■ Sterk vekst i import av industriprodukter fra Kina forklarer en fjerdedel av nedgangen i industrisysselsetting i USA. Likevel blir det ikke flere jobber i andre næringer.

Når jobben forsvinner

ØKONOMI
STEINAR
HOLDEN

Den kanskje viktigste økonomiske endringen de siste tiårene er den sterke veksten i Kina og andre fremvoksende økonomier. Veksten har gitt enorme gevinster, i form av økt materiell velferd i disse landene. Hundrevis av millioner av mennesker er blitt løftet ut av fattigdom.

Norge har også vært blant vinnerne, ved at oljeprisen har steget samtidig som våre importvarer er blitt billigere. Men det er også mange tapere.

Billig import fra Kina og andre lavkostland har utkonkurrert bedrifter i de rike landene. Mange jobber har gått tapt. Det er likevel mer uenighet om hva konsekvensene av dette blir på lengre sikt. Økonomer legger gjerne vekt på at nye jobber dukker opp, og at de som mister jobber etterhvert finner andre jobber. Andre, ikke minst fra fagforeningshold, fremhever at mange blir varig arbeidsledige. Selv om begge sider åpenbart har noe rett, er det vanskelig å kvantifisere de ulike effektene.

En nyere studie av David Autor, David Dorn og Gordon Hanson* sammenligner utviklingen i ulike geografiske områder i USA, basert på i hvilken grad disse områdene i 1990 hadde produksjon av de varene som senere skulle bli de viktigste kinesiske eksportvarene.

Importen fra Kina økte kraftig i den perioden forskerne studerer, fra 1990 til 2007, på grunn av industriutviklingen i Kina og fordi handelshindringer ble fjernet da Kina ble medlem av WTO i 2001. I 2007 sto Kina for 30–40 prosent av importen til USA innen flere kategorier som leker, tekstiler og møbler.

Autor, Dorn og Hanson finner omfattende virkninger av importen fra Kina. Industrisysselsettingen falt klart mer i de områder der det opprinnelig var produksjon av typiske kinesiske eksportvarer, enn i andre områder.

For å illustrere effekten ser forskerne på forskjellen i virkning mellom 75 prosent percentilen og 25 prosent percentilen av områdene (75 prosent percentilen har 75 prosent av områdene under

■ **JOBBKUTT.** Den store importen av billige, kinesiske varer har gått hardt utover amerikanske industriarbeidsplasser. Foto: Ty Wright, Bloomberg

seg hvis man rangerer områdene etter omfanget av produksjon av slike varer som importeres fra Kina, fra de med minst produksjon nederst til de med mest produksjon øverst.) Man sammenligner altså ikke de ekstreme områdene, som er mest utsatt eller fullstendig skjermet.

Importen fra Kina økte omtrent dobbelt så mye i 75 percentilen som i 25 percentilen, og denne forskjellen slo ut i 4,5 prosent større reduksjon i industrisysselsettingen i det førstnevnte området. Samlet finner forskerne at en fjerdedel av reduksjonen i industrisysselsettingen i USA fra 1990 til 2007 skyldes økt import fra Kina, det vil si omtrent 1,5 millioner arbeidsplasser.

Hvilke følger får lavere industrisysselsetting i de områder som rammes?

Autor, Dorn og Hanson finner ingen virkning på flyttertaten, noe som er litt overraskende i lys av at kommentatorer gjerne fremhever den høye geografiske mobiliteten i USA, i motsetning til de mer stedbundne europe-

erne. Samlet sysselsetting i områdene faller, og faktisk faller den noe mer enn reduksjonen i industrisysselsettingen. Det er altså ingen tendens til at lavere industrisysselsetting blir motvirket av flere jobber i andre næringer.

Dette innebærer selvfølgelig ikke at de som mister jobben blir permanent arbeidsledige. De aller fleste kommer etterhvert i andre jobber, selv om de gjerne er dårligere betalte. Men siden samlet sysselsetting faller mer, betyr det at man «byter på» å være arbeidsledige.

Studien til Autor, Dorn og Hanson viser at de negative virkningene av store endringer i handelsstrømmer kan være mer omfattende og langvarige enn det man gjerne tror. Et ekstra moment er at handelen mellom Kina og USA i lang tid var svært ensidig, ved at Kina av ulike grunner importerte mye mindre fra USA. Selv om USA fikk fordeler ved billigere varer fra Kina, fikk man dermed ikke tilsvarende fordeler ved nye jobber på andre områder.

Den gode nyheten er imidlertid

at trenden har endret seg.

I årene etter finanskrisen har industrisysselsettingen i USA økt noe, skriver Det internasjonale pengefondet IMF**. Lav lønnsvekst, lave innenlandske energipriser og svakere dollar har gjort USA mer konkurransedyktig, slik at mange jobber nå også flyttes tilbake til USA, fra fremvoksende økonomier. Men det er langt igjen.

Økningen i antall jobber er fortsatt bare på nivå med økningen i befolkningen. Sysselsettingsraten, altså andelen av voksne amerikanere som er i jobb, har vært omtrent stabil siden finanskrisen, og er fortsatt nær det laveste nivået på 30 år.

■ **Steinar Holden**, Universitetet i Oslo

* David Autor, David Dorn og Gordon Hanson (2013). The China Syndrome: Local labor market effects of import competition in the United States. Kommer i American Economic Review.

**IMF Country Report No 13/237

FLERE INNLEGG
Side 34–35

Innlegg

Økonomisk teori styrer ikke verden

Kalle Moene

Hva vil vi med Statoil?

Terje Osmundsen

Det viktigste først

Ole Ueland

Flexibilitet og forutsigbarhet

Anne-Kari Bratten

Ikke så dumt med disiplin

Erna E. Foss Olsen

Domstolene stritter ikke mot

Tor Langbach

GJESTEKOMMENTAR - ØKONOMI

STEINAR
HOLDEN

ROGER
BJØRNSTAD

HILDE C.
BJØRNLAND

ØYSTEIN
DØRUM

STEINAR
JUEL

PER RICHARD
JOHANSEN

DN

Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replikk:
Maks 1500 tegn (ca. 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig:
Vidar Ivarsen,
tlf. 22 00 10 59 – 932 56 059
debatt@dn.no